

AZ ÚR SZAVAI JÁNOSHOZ PATMOSZ SZIGETÉN

Láss: (szemed fa ne zavarja) álljon
tisztá tér ezen a szigeten.
Madár? Arra ne készülj: de járjon
oroszlán által az egeken.
Riadalom törne ki a fákon –
ne lássanak hát, így rendelem.

Te viszont, te láss, figyelj,
nézz, ahogy még eddig senki.
Menny-gyümölcsöm kezd beteljesedni;
kétfelé töröm – fogd, vedd is el,
olvasd, gyűrd le a látottakat.
Itt, előttem emelt fővel térdelj,
hogy szemedbe cseppentsek levével:
téged erre választottalak.

És írj úgy, hogy nem nézel oda;
mert szükség ez is, hogy: írj! De főleg
tedd a jobbot jobb felől, a balt a
kőre bal felől: majd én mozgatom őket.

Lényegem fogom feltárni ma.

Évmillióig visszafogva égek,
mert lassúbbak a hideg világok,
fogyasztói tüzem melegének;
hát beléjük apránként sugárzok,
nem izzítom át mindenüket.
Így nem vagyok benn a teremtettben,
és hiába hogy megsejt az ember,
máris elfelednek a kövek.

Egyszer le kell magam fegyvereznem.

Köntöseim, sok királyi ékem,
páncélzatom, mind, ami szorít,
letenni, és elengedni szépen
a kétélű kardot is, amit
angyal forgat értem –. Sok teher;
lásd tehát, mi végre kell viselnem.
Nos, akárhány fejedelmi leplem
végül lelepleződésre kell.

IDOL

Macskaalvás istene, istennője,
kóstoló istenség, ki szája sötétjén
érett szem-bogyót ropogtat,
mézizűvé lett nézés szőlőlevét,
szájpadlás-kriptában örök fényt.
Nem altatódal – Gong! Gong!
Az, ami isteneket tud idézni,
hagyja, e főravasz istent nyelje el
önnönmagába hulló hatalma.

Halasi Zoltán fordításai

Pór Péter

RILKE *KÉP-TELEN* ISTENKÉPZETE¹

Zsellér Anna fordítása

Egy gyakran idézett levélrészletben Rilke² valósággal indulatosan tagadta angyalalakjainak bármilyen keresztény vonatkozását,³ bizonyára jogtalanul, ha a motívum folyamatos jelenlétét tekintjük művében a korai versektől kezdve, és bizonyára jogosan, ha azt tekintjük, milyen szívósan alakította egyre tovább, defigurálta és defunkcionalizálta akár *az abszurdig*, illetve a *kiiüresedettig* is terjedően a motívumot, illetve a szerepét. A keresztény eredet a motívumot feltétlenül maradandóbban és mélyebben befolyásolta, mint ahogy azt Rilke el akarta ismerni – viszont semmi esetre sem egy előre meghatá-

¹ RILKES ANAGOGISCHE GOTTESERFAHRUNG. = Norbert Fischer (hg.): GOTT IN DER LYRIK VON RAINER MARIA RILKE. Mainz, 2014. Az itt megjelenő szöveg a tanulmány fordításának a magyar olvasó számára átgazított változata.

² Rilke verseit a következő kiadások alapján idézem: Rainer Maria Rilke: VERSEI. Európa, 1983, ill. Rainer Maria Rilke: SÄMTLICHE WERKE IN ZWÖLF BÄNDEN. Insel Verlag, 1976. A mindenkori szöveghehelyeket VERSEI megjelöléssel és oldalszámmal, illetve zárójelben a kötet és az oldalszám szerint a tanulmányban magában adom meg. Mivel olyan verseket és szöveghehelyeket is idézek, amelyeknek nincs magyar fordítása, mindegyik címet és szöveghehelyet mind a két nyelven és kiadásban megadom; kivéve a DUINÓI ELÉGLIÁK-at, amelyeket a cím és a sorszám szerint idézek, és a SZONETTEK ORPHEUSZHOZ (SO) verseit, amelyeket a rész és a vers sorozaatszám szerint idézek, félreértések elkerülése végett az elsőt római, a második arab számmal jelölöm. Ha a versnek vagy más szöveghehelynek nincs magyar fordítása, nyersfordítást közlök. Ilyenkor a vers címét először németül adom meg, utána magyar fordításban. – Tanulmányomban olyan szavak és kifejezések is előfordulnak, amelyeket idézőjel nélkül, de *kurzíván* írok: ezek olyan idézetek, amelyek eredeti morfológiáját nem tudtam megőrizni a mondatomban.

³ Levél Witold Hulewicznek 1925. november 25-én. = Rainer Maria Rilke: BRIEFE. Insel, 1987. (RBR.) 3/894.